

Postopek na podlagi evropskega naloga za prijetje

Evropski nalog za prijetje (ENP) je pravni instrument, s katerim država članica EU odredi odvzem prostosti osumljeni ali obsojeni osebi, ki je bila izsledena v drugi državi članici EU. Izvršitvena država mora ENP izvršiti, razen če je ta neveljaven ali če obstaja razlog za neizvršitev.

Ker postopek vključuje (vsaj) dve državi, je treba zahtevani osebi zagotoviti pravno pomoč v odreditveni in izvršitveni državi, kot je določeno v členu 10 Direktive 2013/48/EU o pravici do dostopa do odvetnika v kazenskih postopkih in postopkih na podlagi ENP.

Odvetnik izvršitvene države (OID) mora vključiti odvetnika odreditvene države (OOD) tako, da:

1. ugotovi, ali je bil v postopku v odreditveni državi že dodeljen odvetnik, in naveže stik s tem odvetnikom;
2. če to ni možno, prek razpoložljivih omrežij poišče odvetnika, na primer s pomočjo orodja »Najdi odvetnika« Evropskega združenja odvetnikov za kazenske zadeve (ECBA) in naveže stik.

Najdi odvetnika

V razdelku »Najdi odvetnika« na naši spletni strani so navedeni kontaktni podatki izkušenih odvetnikov za kazenske zadeve, ki poleg svojega materinega jezika govorijo še vsaj angleški jezik. Če pri vašem ENP v odreditveni državi potrebujete odvetnika, ga lahko poiščete na naši spletni strani:

<https://www.ecba.org/contactslist/contacts-search-country.php>
ali pišete na naslov secretariat@ecba.org

Vloga odvetnika izvršitvene države

OID zagovarja osebo v postopku ENP v izvršitveni državi, in sicer brez sklicevanja na utemeljenost kazenske zadeve, ki se preganja v odreditveni državi (to je naloga OOD v odreditveni državi).

To vključuje:

1. preverjanje formalne veljavnosti in popolnosti ENP;
2. ugotavljanje, ali obstajajo razlogi za neizvršitev;
3. ugotavljanje, ali obstajajo druge možnosti razen predaje na podlagi ENP;
4. svetovanje glede pravila specialnosti;
5. svetovanje, po posvetu s stranko in OOD o tem, ali je bolje soglašati z izročitvijo ali se zagovarjati v izvršitveni državi;
6. vložitev zahteve za odpravo pripora, če je to primerno.

Razlogi za neizvršitev, na katere se lahko sklicuje, so naštetih v členih 3, 4 in 4a Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ in v vaši nacionalni izvedbeni zakonodaji. Ti lahko vključujejo obvezne razloge in razloge po prostem preudarku. OID se lahko sklicuje tudi na mednarodno pravo človekovih pravic, da poda druge razloge za neizvršitev (npr. v skladu s pravicami, ki jih določa Listina Evropske unije o temeljnih pravicah ali Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic; pogodbe EU ali sekundarne direktive o procesnih pravicah).

Morda obstaja tudi možnost sklicevanja na nacionalne ustavne zadeve.

Te so lahko na primer povezane z verjetnim kršenjem pravice do poštenega sojenja, s primernimi razmerami v zaporu, z zdravljenjem ali z družinskim življenjem, če bi bila oseba vrnjena odreditveni državi. V času postopka ENP v izvršitveni državi ima oseba, ki je predmet postopka ENP, naslednje postopkovne pravice v skladu z zakonodajo EU:

1. pravico do prevajanja in tolmačenja (Direktiva 2010/64/EU);
2. pravico do pravne pomoči v obeh državah (Direktiva 2013/48/EU in 2016/1919/EU);
3. pravico do obveščeniosti glede vsebine ENP in do prejema pisnega obvestila o pravicah (Direktiva 2012/13/EU);
4. pravico do zaslišanja pred sodnikom (FD 2002/584/JHA).*

Glejte kontrolni seznam na zadnji strani tega letaka za osvežitev informacij, ki morajo biti upoštewane za učinkovito zastopanje stranke v postopku ENP.

Vloga odvetnika odreditvene države

OOD bi moral biti vključen še preden je zahtevana oseba izročena odreditveni državi. OOD ima vlogo tako med trajanjem postopka ENP in preiskave odreditvene države kot tudi v času sojenja in izreka kazni.

Vloga OOD v postopku ENP v izvršitveni državi je pomoč stranki in OID. To med drugim vključuje:

1. ugotavljanje statusa kazenske zadeve zoper zahtevano osebo v odreditveni državi;
2. pregledovanje veljavnosti ENP, npr. preuranjenost, izpolnjevanje pogojev domnevnega kaznivega dejanja za izročitev;
3. vlaganje zahtev organom odreditvene države za preklic ali zamenjavo ENP ali za dogovor o prostovoljni navzočnosti;
4. svetovanje OID glede razlogov za neizvršitev;
5. pridobivanje dokazov v korist obrambe za ENP, bodisi sami bodisi tako, da zagotovijo OID ustrezno strokovno znanje.

Če se osebo izroči odreditveni državi, potem OOD med drugim tudi:

1. zagovarja osebo pred in med sojenjem;
2. če je oseba obsojena, na njeno željo zahteva premestitev nazaj v izvršitveno državo ali drugo državo, katere državljan ali prebivalec je oseba, da bi tam prestajala kazen;
3. zagotovi, da se upošteva pravilo specialnosti;
4. zagotovi, da se spoštujejo vsa zagotovila odreditvene države v zvezi z obravnavo zahtevane osebe med kazenskimi postopki in izvrševanjem kazni.

* Te direktive trenutno ne veljajo na Danskem.

Direktivi 2013/48/EU in 2016/1919/EU trenutno ne veljata na Irskem in v Združenem kraljestvu.

Kontrolni seznam za zagovornike v postopkih na podlagi ENP

Preverite obrazec ENP ali opozorilo v schengenskem informacijskem sistemu:

- Ali vsebuje vse potrebne informacije za veljavnost dokumenta?
- Ali je lokacija dejstev v vaši ali tretji državi?
- Če vaš obrazec ENP ali opozorilo v schengenskem informacijskem sistemu ni v vašem jeziku, zahtevajte, da prevajalca zagotovi sodišče.

Posvetujte se s svojo stranko in:

- zahtevajte, da sodišče zagotovi tolmača, če vaša stranka ne govori vašega jezika;
- preverite, ali je vaša stranka dejansko zahtevana oseba, identificirana v ENP;
- preverite, če je vaša stranka prejela pisno obvestilo o pravicah v skladu s Prilogo II k Direktivi 2012/13/EU v jeziku, ki ga razume, in v primeru, če ni, zahtevajte, da ga zagotovi sodišče;
- preverite, ali je zoper vašo stranko potekal pregon na podlagi istega dejanskega stanja v kateri koli drugi državi;
- preverite, ali vaša stranka dosega starost, da je lahko v vaši državi kazensko odgovorna;
- preverite, ali v vaši državi za to kaznivo dejanje velja amnestija;
- preverite, ali je isto dejansko stanje v vaši državi kaznivo dejanje ali če gre za kaznivo dejanje s »seznama kategorij«, za katere ni ugotavljanja dvojne kaznivosti;
- preverite, ali je bil zoper vašo stranko uveden kazenski pregon v vaši državi na podlagi istega dejanskega stanja;
- če bi zoper vašo stranko lahko potekal kazenski pregon na podlagi dejstev iz ENP-ja v vaši državi, preverite zastaralni rok;
- preverite, ali zoper vašo stranko poteka še kakšen drug postopek v vaši državi ali kateri koli drugi državi;
- če je vaša stranka državljan ali prebivalec vaše države, jo vprašajte, ali želi svojo kazen prestajati tam;
- če je vaša stranka že bila obsojena, jo vprašajte, če je bila prisotna na svojem sojenju ali bila obveščena o datumu sojenja;
- ne svetujte stranki, da soglaša ali se odpove pravilu specialnosti, preden se posvetujete z odvetnikom odreditvene države;
- vprašajte svojo stranko, če ima pomisleke glede vrnitve v odreditveno državo (npr. zaradi zdravja, družine, poštenosti sojenja, razmer v zaporu)
- vprašajte svojo stranko o njenem delu, družbenih in družinskih vezeh v vaši državi, zaradi vložitve zahteve za izpust iz pripora.

Navežite stik z odvetnikom odreditvene države, da:

- pridobite vpogled v spis zadeve odreditvene države;
- lahko svetujete glede veljavne zakonodaje in postopka;
- preverite, če se lahko ENP prekliče ali nadomesti z drugimi ukrepi (npr. izročitev dokumentov, zaslišanje preko videokonference, plačilo denarne kazni) ali prostovoljno navzočnostjo, in
- pridobite dokaze, ki podpirajo trditve vaše stranke.

Za več informacij glejte ECBA-jev Priročnik ENP za zagovornike
<https://handbook.ecba-eaw.org/> ali pišite na naslov secretariat@ecba.org

Kako zastopam stranko v postopku ENP?

Evropski nalog za prijetje: bistvene informacije ECBA za zagovornike

<https://handbook.ecba-eaw.org/>

Besedilo je prevedel študent Tadej Todorović
Revidiral Helena Devetak

ECBA

Evropsko združenje odvetnikov za kazenske zadeve (ECBA) je od svoje ustanovitve leta 1997 postalo vodilna neodvisna organizacija specializiranih zagovornikov v vseh državah Sveta Evrope. ECBA se zavzema za temeljne pravice oseb v postopku preiskave, osumljencev, obtožencev in obsojencev.